

INTERVENCIÓ DE MIQUEL ICETA EN LA TAULA RODONA SOBRE EL FUTUR DE L'AUTOGOVERN

CONVENCIÓ PEL FUTUR – 16.05.08

Molt bona tarda,

Vull agrair els organitzadors de la Convenció pel Futur el seu esforç per revitalitzar el debat polític i per haver-me convidat a participar en aquesta taula rodona.

Vull afirmar algunes premisses bàsiques que poden ajudar a entendre millor el meu plantejament.

En primer lloc, crec que els ciutadans tenen dret a conèixer amb la màxima precisió possible les posicions dels partits i que aquestes posicions haurien de tenir una validesa al llarg de 12 o 15 anys. Crec que serviríem millor els interessos dels país i de la ciutadania si asseguréssim aquesta transparència i un cert grau d'estabilitat en les posicions d'uns i altres. La política catalana ha estat impregnada d'un excés de tacticisme. I crec que és precisament aquest excés de tacticisme una de les explicacions de la pèrdua de prestigi de la política

Per entendre'ns, precisió és contrària a eufemisme, independència és independència, mentre dret a decidir no se sap què vol dir, encara que tot apunta a que es vol disfressar darrera d'aquesta expressió l'exercici del dret d'autodeterminació.

Estabilitat vol dir que les posicions han d'aguantar més que el titular d'un dia. Els ciutadans tenen dret a que es dibuixin horitzons concrets per períodes raonables. I també tenen dret a una certa eficàcia política dels seus representants. Per

exemple, no té massa sentit demanar una negociació exigent de l'Estatut si simultàniament ja es diu que aquest Estatut no serveix. Quina força tindrem en negociar el finançament avui si ja estem dient que exigirem el concert econòmic demà? Es tant com voler concertar un matrimoni mentre demanes els impresos del divorci...

En segon lloc, crec que els partits no tenen dret a posar la ciutadania en carrerons sense sortida, ni a fer propostes sols basades en presumptes beneficis sense advertir de les dificultats ni els riscos que comporten. L'actual competició que han establert alguns per exhibir la màxima virilitat nacional sovint s'ha traduït en mostra d'impotència col·lectiva i, lluny d'il·lusionar, ha desmobilitzat fins i tot a franges molt conscients de l'electorat.

En tercer lloc, partint de la base que el futur de l'autogovern de Catalunya està fonamentalment en mans dels ciutadans i les ciutadanes de Catalunya i que canvis significatius de l'actual estatus requeririen majories qualificades, sembla raonable situar com a criteri el de mantenir la unitat civil del poble català, que presenta una gran diversitat en els graus d'autoidentificació nacional. En aquest sentit, he dit ja en altres ocasions que en la meua opinió no es tracta tant de radicalitzar minories sinó de mobilitzar majories. En aquest sentit no és sobrer recordar que, precisament, una de les grans virtuts del catalanisme ha estat la de "fabricar catalanistes", és a dir, la de guanyar per a la causa de Catalunya persones no nascudes aquí però que aquí han trobat un lloc per desenvolupar els seus projectes vitals. Per això cal mantenir i eixamplar el catalanisme com a sentiment cívic àmpliament compartit i no convertir-lo en un camp de batalla entre uns que serien patriotes de debò i uns altres que no ho serien perquè el seu objectiu nacional no seria la independència.

Fetes aquestes tres consideracions amb caràcter previ entro en el moll de l'ós de

la qüestió. En la meva opinió, el futur de l'autogovern de Catalunya passa per la defensa i el desenvolupament de l'Estatut votat pels catalans l'any 2006, per la defensa del potencial de la Constitució de 1978, que caldria reformar per dotar-nos d'un Senat de tipus federal, i per seguir treballant pel reconeixement i la plena assumpció de la pluriculturalitat i el plurilingüisme espanyol.

En aquest sentit, és per a mi una referència fonamental el decàleg que va presentar el 14 de febrer a Madrid el President de la Generalitat. Us el recordo:

Primer. Nou sistema de finançament.

Segon. Creació del Consorcio amb participació paritària de la Agencia Estatal de Administración Tributaria y l'Agència Tributària de Catalunya.

Tercer. Impulsar els traspassos de competències, previstos a l'Estatut.

Quart. Aplicació rigorosa de la DA3a, pel que fa a les inversions de l'Estat a Catalunya.

Cinquè. Traspàs del Servei de Rodalies i execució del Pla d'Inversions previst.

Sisè. Nou model de gestió per a l'Aeroport de Barcelona.

Setè. Participació efectiva de les CC.AA. en la definició de polítiques sectorials.

Octau. Reforma del Senat amb una clara orientació federal.

Novè. Reforma de la Llei Orgànica del Poder Judicial.

I desè. Defensa i promoció, per part de l'Estat, de totes les llengües espanyoles, tal com estableix l'article 3.3 de la CE de 1978.

Aquest és per a mi el futur de l'autogovern en els propers anys. És evident que aquests objectius poden topar amb importants dificultats: una eventual manca de complicitat del govern espanyol (que jo confio que no es produirà), una sentència adversa del Tribunal Constitucional o una inestabilitat política a Catalunya que obrís un parèntesi d'incertesa (que jo confio que no es produirà).

Crec que val la pena comentar molt breument el tema del Tribunal Constitucional. No vull entrar en consideracions com les que encertadament ha fet Javier Pérez Royo sobre la incongruència que el Tribunal Constitucional opini sobre la constitucionalitat d'una llei orgànica acordada entre dos parlaments i refrendada pels ciutadans de Catalunya. No ho faig no perquè no hi estigui d'acord, sinó perquè crec que arribem tard per revisar les regles, encara que siguin regles absurdes. Tampoc en vull estendre sobre el nostre convenciment que el text és constitucional i que així ho hauria d'apreciar l'Alt Tribunal. Ni tampoc vull especular sobre la precària situació d'un Tribunal sotmès a brutals pressions polítiques i corporatives, amb recusacions creuades i en situació de pròrroga. Sí vull dir que totes aquestes consideracions haurien de pesar en el Tribunal així com considerar la importància de revisar a la baixa un acord entre Corts Generals i Parlament refrendat pel poble de Catalunya i les seves conseqüències. Dit tot això vull afirmar també el meu convenciment que el sistema democràtic se sustenta en el respecte a les lleis i en l'acatament a les sentències. I que no seré jo el que recomani, proposi o insinuï cap intenció de desconèixer-les. El que sí diré és que una Sentència negativa requeriria d'una reacció contundent, intel·ligent i mesurada, amb una gran dosi de seny i unitat catalanista, amb la ferma voluntat de recuperar els elements d'autogovern que s'hagin pogut perdre o veure's disminuïts per mitjà d'altres mecanismes legals i de negociació amb el Govern d'Espanya i la majoria parlamentària a les Corts generals.

Res més lluny del que va proposar CiU al Parlament de Catalunya el 29 de març de l'any passat en el fracassat intent de seduir ERC després de l'incident de la calçotada. Els hi recordo la proposta: “Davant la possibilitat que el Tribunal Constitucional declari nuls alguns articles de l'Estatut vigent o, simplement, en declari una interpretació restrictiva, el Parlament de Catalunya manifesta la necessitat de contemplar sense excepció totes les sortides democràtiques i pacífiques que puguin satisfer millor les legítimes aspiracions d'autogovern del

poble de Catalunya, inclosa l'exercici efectiu en referèndum del dret a l'autodeterminació del poble de Catalunya, d'acord amb les reiterades resolucions en aquest sentit d'aquest parlament, per poder fer efectiu el dret democràtic a decidir sobre la constitució d'un Estat propi en el si de la Unió Europea”.

A aquest tipus de coses em referia quan parlava de carrerons sense sortida i fugides endavant, que ni es corresponen a la sensibilitat majoritària del nostre país, ni proporcionen un horitzó sensat pel futur del nostre autogovern.

En moments delicats és especialment recomanable actuar amb sensatesa, amb fermesa, amb sentit històric, tenacitat i també amb sentit de la realitat.

Jo desconfio del catalanisme que va alternant depressió i eufòria, i aposto pel rigor, el treball i l'honestedat que són avui la continuïtat, el seny, la mesura i la ironia que segons Ferrater Mora defineixen l'essència de la vida catalana. Aquest és el catalanisme exigent que millor pot servir els nostres conciutadans i el nostre país. És el tarannà que avui, millor que ningú, expressa el President Montilla, com ho ha demostrat fa pocs dies amb un article valent i compromès.

Però ens agradi o no semblen obrir-se dos grans orientacions pel futur de l'autogovern de Catalunya: o bé treballar per un millor autogovern en el marc espanyol (sobre la base del desenvolupament estatutari i de l'evolució de l'Estat de les Autonomies en un sentit federal) o bé apostar pel sobiranisme i l'autodeterminació, preparant un “acte de sobirania” (a través d'un referèndum o una resolució parlamentària) que separi Catalunya de la resta d'Espanya.

Certament, o Espanya es reconeix a tots els efectes com a plural i diversa o pot esdevenir un marc fracassat per la convivència entre els pobles que la integren. Tot depèn de si s'imposés la visió centralista i uniformadora recollida als

documents congressuals del Partido Popular, o de si s'avança en la via de desenvolupament dels nous Estatuts, prenent el federalisme com a guia per a la solució dels problemes pendents i dels que en el futur puguin plantejar-se; un federalisme adequat a la realitat plurinacional, pluricultural i plurilingüística d'Espanya.

Catalunya tan sols se sentirà còmoda en l'Espanya plural, i podrà seguir essent motor del desenvolupament econòmic, social i cultural d'Espanya, si pot ser ella mateixa, si obté el carbó necessari (finançament, infraestructures i inversions) per tal de seguir sent la locomotora d'Espanya, la punta de llança europea des de l'euroregió Pirineus-Mediterrània, si pot reconèixer-se millor en les institucions comunes de l'Estat (Senat, Tribunal Constitucional), si pot fer sentir la seva veu i la seva llengua en les institucions espanyoles i europees.

El socialisme català reclama avui més autogovern per Catalunya, tot desenvolupant en plenitud el nou Estatut, i més federalisme a Espanya i Europa. Idees que són a la vegada utopies possibles i camins de progrés i llibertat. Per avançar Catalunya ha de tenir una idea clara de l'Espanya que li convé, i uns aliats per fer-la possible.

Però avançar en aquesta direcció exigeix també que a la resta d'Espanya es moguin les coses, que els sectors progressistes i d'esquerres, a començar pel PSOE mateix, lluny d'acovardir-se davant l'ofensiva neocentralista de la dreta i l'extrema dreta, afirmin amb valentia un projecte espanyol inclusiu. Cal que la cohesió no impedeixi als territoris més dinàmics seguir exercint de motor i d'avantguarda, que el ple reconeixement de la diversitat cultural i lingüística no sigui presentat de forma ridícula com a amenaça per la puixant llengua castellana sinó que doni pas a un esforç conjunt per fomentar la riquesa cultural i lingüística, i que els diversos graus d'identificació nacional no impedeixin compartir el projecte comú d'una Espanya entesa com a nació de nacions.

Aquest és el nostre objectiu i el nostre repte.

Moltes gràcies.